

C-592/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. szeptember 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. szeptember 6.

Felperesek:

LK

AK

Alperes:

Volkswagen AG

Az alapeljárás tárgya

20 532 euró, valamint kamatok és költségek megfizetése a jármű visszaszolgáltatása ellenében tiltott hatástalanító berendezés jelenléte miatt, illetve kártérítés

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog és az ENSZ-EGB 83. sz. előírásának értelmezése; az EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 692/2008/EK végrehajtási rendelet 2. cikke 6. pontját és III. melléklete 3.13.4. pontját (a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontjával összefüggésben), hogy egy folyamatosan működő regeneráló

rendszernek minősülő kibocsátáscsökkentő berendezés (a tároló katalizátor regenerálására szolgáló vezérlőprogram az előkészítési ciklusban) – mivel az 1. típusú mérés során legalább egyszer sor kerül egy regenerálásra (tisztítási folyamatra), miközben már legalább egyszer sor került erre a jármű előkészítési ciklusa (Precon, illetve előkondicionálás) során – a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontja értelmében vett hatástalanító berendezésnek minősül?

2. a) Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdésének c) pontját (a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontjával, valamint a 692/2008/EK végrehajtási rendelet 2. cikkének 6. pontjával és III. mellékletének 3.13.4. pontjával összefüggésben), hogy (adott esetben) megengedett az ilyen hatástalanító berendezés, mivel a kibocsátások mérésére vonatkozó mérvadó eljárás feltételei lényegében teljesülnek?

b) Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdését (a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontjával, valamint a 692/2008/EK rendelet 2. cikkének 6. pontjával és III. mellékletének 3.13.4. pontjával összefüggésben), hogy (adott esetben) megengedett az ilyen hatástalanító berendezés, ha az a kibocsátás szempontjából releváns működés, amelyet a mérési eljárás (jóváhagyási teszt) során mutat, az esetek 80 %-ában normál üzemi körülmények között (tényleges üzemben) is fennáll?

3. Úgy kell-e értelmezni az ENSZ-EGB [83. sz. előírásának] 2.20. szakaszát és 13. mellékletének 3. szakaszát (a 692/2008/EK végrehajtási rendelet III. mellékletének 3.13.1. pontjával és 2. cikkének 6. pontjával összefüggésben), hogy az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 13. melléklete 3. szakaszának második mondatában kodifikált rendelkezés, amely szerint a kapcsolót (a regenerálási folyamat megakadályozása vagy engedélyezése érdekében) csak az előkondicionálási ciklusok alatt lehet használni a regenerálás megakadályozására és csak az ENSZ-EGB [83. sz. előírásának] 13. melléklete szerinti különleges vizsgálatra, és így a periodikusan regeneráló rendszerrel rendelkező jármű kibocsátási vizsgálata szempontjából meghatározó, de a folyamatos regeneráló rendszerrel rendelkező jármű esetében nem?

A hivatkozott közösségi jogi rendelkezések

A könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló 715/2007/EK európai parlamenti és tanács rendelet módosításáról és végrehajtásáról szóló, 2008. július 18-i 692/2008/EK bizottsági rendelet, 2. cikk 6. pontja és III. melléklet 3.13.1. és 3.13.4. pontja

A könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló, 2007. június 20-i

715/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, 3. cikk 10. pontja és 5. cikk (1) bekezdése, valamint a (2) bekezdés c) pontja

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (általános polgári törvénykönyv, a továbbiakban: ABGB), 874. § és az 1295. § (2) bekezdése

A hivatkozott nemzetközi jogi rendelkezések

Az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottságának (ENSZ-EGB) 83. sz. előírása – Egységes rendelkezések a járműveknek a motor tüzelőanyag-szükséglete szerinti szennyező anyag-kibocsátása tekintetében történő jóváhagyásáról, 2.20. szakasz és a 13. melléklet 3. szakasza

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felperesek 2015. április 3-án 26 100 euró vételárért megvásároltak egy autókereskedőtől új gépkocsiként egy – az alperes által gyártott – VW Golf Sportsvan Lounge BMT TDI DSG típusú személygépkocsit. A jármű EA 288-as motorral (EU-6 NSK) van felszerelve; a járműre az Euro 6 kibocsátási norma vonatkozik. Ezt a motort a kialakításából és programozásából adódóan nem érinti az EA 189-es motorsorozat (Euro 5) NO_x-értékeivel kapcsolatos probléma. A járműre vonatkozó EU-típusjóváhagyás továbbra is érvényes.
- 2 A kipufogógázok tisztítására a jármű alacsony nyomású kipufogógáz-visszavezetéssel (LP EGR) van felszerelve. A kipufogógáz-visszavezetés a motoron belüli nitrogén-oxid-kibocsátás csökkentésére szolgál. A jármű a –24 Celsius-fok és +70 Celsius-fok közötti hőmérsékleti tartományt alkalmaz a külső hőmérsékletre. Az EGR-szelep, az EGR-hűtő és az EGR-hűtőszelep, valamint a dízel-részecskeszűrő és a turbófeltöltő tartóssága érdekében műszakilag szükséges ennek a hőmérsékleti tartománynak az alkalmazása.
- 3 E tekintetben nem vitatott, hogy ez nem olyan hatástalanító berendezés, amely a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében tiltott (függetlenül a motor védelmének kérdésétől a konkrét esetben), mivel az uralkodó külső hőmérséklet miatt az év nagy részében működik.
- 4 Az EGR folyamatos csökkentése a hőmérsékleti tartományon belül elkerülhetetlenül növeli a motorban keletkező NO_x-értékeket. E szennyezőanyag-kibocsátásnak a lehető legalacsonyabb szinten tartása érdekében a járműbe NO_x-tároló katalizátort (NSK) szereltek be. Ez a katalizátor a nitrogén-oxidok 50–70%-át képes kémiaiilag megkötni a szokásos út során. Működésének fenntartása érdekében égés útján rendszeresen regenerálni kell. A

regenerálás körülbelül 3–10 másodpercig tart, és a gyártótól függően körülbelül 5–10 km-es időközönként történik a folyamatos működés során. A felperesi jármű esetében a regenerálásra körülbelül 5 km-enként kerül sor, vagy amikor a katalizátor teljesen telítődik. A regenerálás során rövid ideig (3–10 másodpercig) megnő az NO_x-kibocsátás.

- 5 A felperesi jármű „Precon” (előkondicionálás) ciklusfelismerővel van szerelve. Ez a vezérlőprogram felismeri, ha a járművet a kipufogógáz-mérésre készítik elő a mérőpadon. Ebben az esetben a regenerálás a legutóbbi regenerálás óta eltelt futásteljesítménytől és a katalizátor telítettségi fokától függetlenül elindul. Ez azt eredményezi, hogy a tényleges vizsgálati ciklus mindig regenerált katalizátorral kezdődik.
- 6 A kipufogógáz-kibocsátási értékeknek a mérőpadon történő vizsgálatokor a jármű konkrét menetviselkedését szimulálják az európai vizsgálati előírásoknak megfelelően egy szabványosított vizsgálati ciklus (NEDC) segítségével, amely megfelel a gyorsítás, az állandó vezetés és a lassítás fázisainak városi és lakott területen kívüli területeken, 1180 másodperces időtartamon és körülbelül 11 km-es távolságon keresztül. A Precon miatt egy 11 km-t meghaladó szimulált út mindig a katalizátor két regenerációját és az ezzel járó, rövid ideig tartó szennyezőanyag-növekedést eredményezi, soha nem hármát. Ez nem mindig felel meg a valós üzemben lejátszódó folyamatoknak, mert egy 11 km feletti út már szinte telített katalizátorral is megkezdhető. Tisztán matematikailag a regenerációra 11 km-es távolságon belül 2,2-szer kerül sor 5 km-es regenerációs időközökkel. A Precon ciklusfelismerése nélkül a regenerációra – tisztán matematikailag ötből egy esetben – egy vizsgálati ciklus alatt háromszor is sor kerülhetne.
- 7 A felperesek (elsődlegesen) 20 532 euró, valamint kamatok és költségek megfizetését kérték a jármű visszaszolgáltatása ellenében. A beszerelt motort tiltott hatástalanító berendezéssel szerelték fel.
- 8 Az elsőfokú bíróság részben helyt adott a kereseti kérelemnek. Az EA 288 motortípus esetében nincs tiltott hatástalanító berendezés. Másként kell azonban értékelni a mérőpadon alkalmazott ciklusfelismerést (Precon), mert a regenerációnak egyrészt teszüzemmódban, másrészt valós üzemben történő, a menetviselkedéstől független megkülönböztetése nem szolgálta a veszély elhárítását, még akkor sem, ha tisztán műszaki szempontból semmi sem volt „kikapcsolva”.
- 9 A fellebbviteli bíróság teljes egészében elutasította a kereseti kérelmet. Nincs szó tiltott hatástalanító berendezésről.
- 10 A Precon-programot önmagában véve (tiltott) hatástalanító berendezésnek lehetne tekinteni, mivel a katalizátornak a mérést megelőző regenerálása a kibocsátáscsökkentő rendszer egyik paraméterét oly módon változtatja meg, hogy annak hatékonysága „csökkenhet”. Az ilyen értelemben vett csökkentés azonban

korántsem kötelező, mivel a katalizátor regenerálására a mérés előtt végrehajtott utolsó út végén is sor kerülhet, így a következő valós út is tisztított katalizátorral indul, ami a mérőpadon végzett Precon utáni tesztnak felel meg. Ebben az esetben a feltételek pontosan ugyanazok lennének, mint a tesztciklusnál, mivel mindkét út tisztított katalizátorral indul.

- 11 Jogi szempontból azonban döntő, hogy a szóban forgó esetre alkalmazandó végrehajtási rendelet 2. cikkének 6. pontja (a végrehajtási rendelet III. mellékletének 3.13. pontjával és az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 13. mellékletének 3. szakaszával összefüggésben) mind a periodikusan regeneráló rendszerről, mind a folyamatos regenerálású rendszerről rendelkezik; az utóbbi eset nem igényel külön mérési eljárást. E rendelkezések azt mutatják, hogy az ilyen rendszerek alkalmazása megengedett, ami kifejezetten a jármű vizsgálati ciklusra való felkészítésének részeként történő regenerálásra vonatkozik, amennyiben a vizsgálat során legalább egyszer további regenerálásra kerül sor. A Preconban történő regenerálás biztosítja, hogy a vizsgálati ciklusban a folyamat során végbement kibocsátáson kívül a katalizátorban egy korábbi útról tárolt további NO_x-értékek ne kerüljenek rögzítésre, mivel ez torzítaná a rögzített értékeket.
- 12 E határozat ellen irányul a felperesek felülvizsgálati kérelme, amelynek célja, hogy a bíróság adjon helyt a kereseti kérelemnek.
- 13 Felülvizsgálati ellenkérelmében az alperes az ellenérdekű fél jogorvoslatának az elutasítását, másodlagosan az abban foglalt kérelem elutasítását kéri.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 14 A felperesek azt kifogásolják, hogy két hatástalanító berendezést programoztak be, nevezetesen egy hőmérsékletfüggő berendezést és egyidejűleg egy a mérőpadtól, illetve a valós működéstől függő berendezést. Az alperes képviselőinek szándékos manipulálása megtévesztette őket, ezért kártérítésre jogosultak a kár természetben való megtérítése formájában. Az alperest a jóérkölsbe ütköző károkozás miatt kártérítési felelősség is terheli.
- 15 Az alperes azt válaszolta, hogy a szóban forgó EA 288 típusú motor nincs felszerelve semmilyen (tiltott) hatástalanító berendezéssel. A hőmérsékleti tartomány ezért olyan széles, hogy a kipufogógáz-visszavezetés Ausztriában 100 %-osan működjön. Az összehasonlítható mért értékek elérése érdekében a Preconban a ciklusfelismerés a NO_x-tároló katalizátor regenerálását – amelyre egyébként rendszeresen, 5 km-enként kerül sor – az előkondicionálás során végzi, így a tényleges vizsgálati ciklus reprezentatív.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 16 A felülvizsgálati eljárásban kérdéses, hogy az alkalmazott, ciklusfelismeréssel (a katalizátor regenerálására szolgáló vezérlőprogram az előkészítő ciklusban) rendelkező Precon 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontja értelmében, összefüggésben az 5. cikkel, tiltott hatástalanító berendezésnek minősül-e.
- 17 1.1. Az első kérdés arra vonatkozik, hogy egy folyamatos regenerálású rendszer (szemben a pusztán periodikusan regeneráló rendszerrel) lehet-e egyáltalán hatástalanító berendezés. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) ugyanis abból indul ki, hogy a szóban forgó Precon egy folyamatos regenerálású rendszer. A megállapítások szerint teljesülnek mind a végrehajtási rendelet 2. cikkének 6. pontjában foglalt, mind a végrehajtási rendelet III. mellékletének 3.13.4. pontjában foglalt, folyamatos regenerálású rendszerre vonatkozó követelmények.
- 18 1.2. A végrehajtási rendelet 2. cikkének 6. pontja (amely tartalmilag megegyezik az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 2.10. szakaszának első mondatával) meghatározza a periodikusan regeneráló rendszert. A végrehajtási rendelet III. mellékletének 3.13.4. pontja ehhez a rendelkezéshez kapcsolódik; az első mondat megfelel az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 2.10. szakasza második mondatának. A második mondat (amely tartalmilag megegyezik az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 2.10. szakaszának harmadik mondatával) a folyamatos regenerálású rendszert a periodikusan regeneráló rendszer speciális formájaként határozza meg, és kodifikálja, hogy a folyamatos regenerálású rendszer nem igényel külön vizsgálati eljárást.
- 19 Ezért különbséget kell tenni a periodikusan regeneráló és a folyamatos regenerálású rendszer között. A folyamatos regenerálású rendszer sajátossága, hogy a regenerálásra legalább egyszer sor kerül az I. típusú vizsgálat során, miután arra a jármű előkészítési ciklusa során már legalább egyszer sor került.
- 20 Az a rendelkezés, hogy a folyamatos regenerálású rendszer nem igényel külön vizsgálati eljárást, azt jelenti, hogy az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 13. mellékletének 3. szakaszát (a végrehajtási rendelet III. melléklete 3.13.1. pontjával összefüggésben) nem kell alkalmazni. Az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 13. mellékletének 3. szakasza szerinti vizsgálati eljárás ezért csak a periodikusan regeneráló rendszerrel rendelkező járművekre vonatkozik, de a folyamatos regenerálású rendszerrel rendelkező járművekre nem. Ezeket az összefüggéseket kétségtelenül megerősítik az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 2.20. szakaszának (azonos tartalmú) rendelkezései. Ez kifejezetten kimondja, hogy az ENSZ-EGB [83. sz. előírásának] 13. melléklete nem vonatkozik a folyamatos regenerálású rendszerekre. A folyamatos regenerálású rendszer esetén tehát az ENSZ-EGB [83. sz. előírásának] 4a. melléklete szerinti vizsgálati eljárás alkalmazandó. Ebben az esetben a kipufogógáz-mérések csak a tényleges vizsgálati ciklusban történnek. Ezzel szemben a periodikusan regeneráló

rendszerek további vizsgálati ciklusokkal rendelkeznek (előkészítési ciklus; regenerálási ciklus).

- 21 1.3. A végrehajtási rendelet III. melléklete 3.13.4. pontjának második mondata szerinti jogi fikció miatt, amely szerint a periodikusan regeneráló rendszer leírt különleges formája folyamatos regenerálású rendszernek minősül, a teszttüzemhez (a mérőpadon) azt kell feltételezni, hogy a regeneráló rendszer folyamatosan működik. A regenerációs folyamat vezérlését tehát a kipufogógáz-mérésnél figyelmen kívül kell hagyni, így az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint a motor állandó (egységes), a mérés szempontjából releváns működési elvéből (és hatásmódjából) kell kiindulni.
- 22 Ha a motor egységes működési elve a leírt jogi fikció miatt a teszttüzemre vonatkozik, akkor ennek a valós működésre is érvényesnek kell lennie, mert a valós üzemmel való érdemi összehasonlítás (káros jogi következményekkel járó, a kibocsátást érintő változások esetén) csak akkor lehetséges, ha a kibocsátáscsökkentő rendszer működése tekintetében azonos kiindulási feltételek állnak fenn. Emiatt kézenfekvő, hogy a valós működéshez is folyamatos regenerálású rendszerből induljunk ki.
- 23 Ez azt jelentené, hogy a folyamatos regenerálású rendszer nem aktiválná, módosítaná, késleltetné vagy deaktiválná a kibocsátáscsökkentő rendszer egyetlen részét sem a működésében, ezáltal csökkentve a kibocsátáscsökkentő rendszer hatékonyságát a valós működés során. Ha ezt a megközelítést követjük, akkor egy ilyen folyamatos regenerálású rendszer nem minősül a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontja értelmében vett hatástalanító berendezésnek.
- 24 2.1. A 2. a) és b) kérdés az igazolás meglétére vonatkozik, még akkor is, ha a hatástalanító berendezés meglétét feltételezzük.
- 25 2.2. A 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja kifejezett indokolást ír elő, ha a hatástalanító berendezés ellenére a vonatkozó vizsgálati eljárás feltételei alapján véve teljesülnek. A végrehajtási rendelet III. mellékletének 3.13.4. pontja kifejezetten előírja a Precon (a katalizátor regenerálására szolgáló vezérlőprogram az előkészítő ciklusban) használatát, és előírja, hogy bizonyos feltételek mellett, adott esetben a regeneráló rendszer folyamatos regenerálású rendszernek minősül, ami azt jelenti, hogy I. típusú vizsgálatot kell végezni. Ennek megfelelően a szóban forgó vizsgálati feltételek egy különleges (I. típusú) jóváhagyási vizsgálat alkalmazandóságát írják elő, amely szerint a kibocsátáscsökkentő berendezés (katalizátor) regenerálásának legalább egyszer meg kell történnie az előkészítő ciklus során. Ha ezt a feltételt a vonatkozó vizsgálati eljárásra vonatkozó normák előírják, akkor a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti kivételnek is teljesülnie kell.
- 26 2.3. A 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdése szerint a kibocsátási viselkedést befolyásoló alkatrészeknek biztosítaniuk kell, hogy a jármű normál üzemi körülmények között is megfeleljen a 715/2007/EK rendeletnek, azaz

különösen, hogy betartsák a határértékeket. Ezzel összefüggésben az Európai Bíróság a CLCV és társai (Dízelmotoron elhelyezett hatástalanító berendezés) ítélet (C-693/18) 99. pontjában kimondta, hogy a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan szoftver, amely a gépjárművek kibocsátási szintjét az általa észlelt vezetési feltételek alapján módosítja, és csak akkor biztosítja a kibocsátási határértékek betartását, akkor is hatástalanító berendezésnek minősül, ha a kibocsátást szabályozó rendszer teljesítményének javulása a jármű rendes üzemeltetési feltételei között is pontosan megfigyelhető. Ez e contrario azt jelenti, hogy a hatástalanító berendezésnek megengedettnek kell lennie, ha a vizsgálati ciklusban tapasztalható kibocsátási viselkedés a valós működésben is jelen van az esetek nagy részében vagy többségében.

- 27 Ez a helyzet a megítélendő Precon esetében. A megállapítások szerint a tényleges vizsgálati ciklus során kétszer történik regenerálás, míg a valós működésben – a megadott 5 km-es regenerálási időközökkel 11 km-es (a vizsgálati ciklushoz hasonló) távolságon – tisztán matematikailag 2,2-szer kerül sor regenerálásra. A valós működésben tehát a regenerálásra akár háromszor is sor kerülhet, sőt, tisztán matematikailag, ötből egy esetben. Ebből kiindulva a rendszeres háromszori regenerálás semmiképpen sem feltételezhető a valós üzemben (a teszttüzemhez képest). Az ilyen regenerálások – a katalizátor töltöttségi állapotától függően – lehetségesek ugyan, de sokkal gyakrabban, nevezetesen az esetek 80 %-ában csak két regenerálásra kerül sor. Az esetek többségében a katalizátor regenerálására a valós működésben oly módon kerül sor, hogy a körülmények megegyeznek a vizsgálati ciklusban tapasztaltakkal.
- 28 Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint, ha a kibocsátáscsökkentő berendezés (katalizátor) 80%-ban ugyanolyan hatékony a valós működésben, mint a teszttüzemben, akkor nem lehet azt mondani, hogy a kibocsátáscsökkentés csak szelektíven figyelhető meg a valós működésben is.
- 29 **3.** A harmadik kérdés a felperesek azon kifogására vonatkozik, hogy a Precon nem egy folyamatos regenerálású rendszer, mivel a regenerálási folyamatot az előkészítési ciklus során megakadályozó vagy engedélyező kapcsoló a katalizátor regenerálásának elindítására szolgál, nem pedig pusztán annak megakadályozására. Ezt tiltja az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 13. mellékletének 3. szakasza (lásd még: 3.2.3. szakasz).
- 30 Az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 13. mellékletének 3. szakasza vonatkozik a periodikusan regeneráló rendszerre (az ENSZ-EGB [83. sz. előírásának] 13. melléklete szerinti külön vizsgálati eljárásokkal), de nem vonatkozik a folyamatos regenerálású rendszerre (az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 4a. melléklete szerinti I. típusú vizsgálat). A folyamatos regenerálású rendszer esetében a végrehajtási rendelet III. mellékletének 3.13.4. pontja (amely tartalmilag megegyezik az ENSZ-EGB [83. sz. előírása] 2.20. szakaszának harmadik mondatával) kifejezetten előírja, hogy a katalizátort legalább egyszer regenerálni kell az előkészítési ciklusban is. Az, hogy ezt a regenerálást

szándékosan indítják el, és a tényleges vizsgálati ciklus ezért üres katalizátorral kezdődik, ezért előírt és nem káros.

MUNKADOKUMENTUM